

Ja, ons coronabeleid veroorzaakt doden!

Nog steeds worden de enorme negatieve effecten van ons huidige coronabeleid op de volksgezondheid gebagatelliseerd. Luchthartig wordt gezegd dat 'de volksgezondheid voor de economie' moet gaan door mensen die niet begrijpen dat een goed draaiende economie juist meer volksgezondheid betekent. Het vernietigen van welvaart betekent omgekeerd echte doden zodat als altijd de *negatieve* effecten van veiligheidsbeleid op de volksgezondheid ook moeten worden beschouwd. Baat het niet, dan schaadt het zeker!

In deze notitie benoem ik drie dodelijke effecten van ons (wereldwijde) coronabeleid op de volksgezondheid.

In Nederland heeft Johan Mackenbach in een klassiek geworden studie uit 1994 als eerste uitgebreid de gezondheidseffecten van de sociale verschillen in onze samenleving in beeld gebracht. Iedereen kan die tegenwoordig op de website van het CBS inzien: de (gezonde) levensverwachting hangt zeer sterk samen met het inkomen (en daarmee ook met het opleidingsniveau). Mensen met een inkomen op bijstandsniveau leven aanmerkelijk korter en in minder goede gezondheid dan mensen met een hoger inkomen. Dit scheelt zes tot zeven jaar langer in absolute levensjaren en zelfs zestien tot negentien gezonde levensjaren, dat wil zeggen jaren waarin mensen zich gezond voelen.

Een tentatieve rekensom ter illustratie: een val van modaal naar bijstandsniveau voor vijf werkjaren van het totaal aantal veertig correspondeert (voor lager opgeleiden) met een achtste van het verschil van zestien gezonde levensjaren. Dat komt neer op een verlies van twee gezonde levensjaren per persoon. Een half miljoen mensen in Nederland die door de recessie vijf jaar op bijstandsniveau moeten leven, verliezen daarmee samen zomaar een miljoen gezonde levensjaren.

Nederland is natuurlijk geen uitzondering tussen alle zogenoemde ontwikkelde landen. In sommige ontwikkelde landen is het effect zelfs nog veel groter dan in de Noord-Europese landen. In de zuidelijke Europese landen zoals Italië hebben mensen vanwege de economische ineenstorting veroorzaakt door de lockdown weer honger en dat zal een veel directer effect op de volksgezondheid hebben. Ook in de Verenigde Staten zal het effect groter zijn: W. Kip Viscusi heeft laten zien dat elke 13 tot 15 miljoen dollar minder BNP in Amerika leidt tot een statistische dode, dat wil zeggen: het verlies van tachtig gezonde levensjaren.

Dit is allemaal geen theorie maar helaas een al vaker waargenomen harde werkelijkheid. Zo leidde de ineenstorting van de Russische economie in de jaren 1990-1994, toen de planeconomie failliet bleek, tot een vermindering van de gemiddelde levensverwachting in Rusland met vier jaar.

Voor ontwikkelingslanden regent het al waarschuwingen van verschillende experts en organisaties dat wat in twintig jaar is bereikt op het brede veiligheidsgebied in één klap

weer dreigt te worden afgebroken. De millenniumdoelen van de Verenigde Naties die zo glansrijk en hoopvol waren gehaald, zullen weer doelen voor de toekomst worden. Een van die doelen die nu weer op de lange baan worden geschoven, is ironisch genoeg het verminderen van het aantal slachtoffers door infectieziekten. Zo is tbc een wereldwijde killer met 1,5 miljoen doden in 2019. De afgelopen decennia is dit aantal dankzij consequent uitgevoerde programma's met ongeveer 2 procent per jaar gedaald, dat wil zeggen ongeveer 30.000 doden per jaar minder. Een recent onderzoek van verschillende universiteiten in opdracht van het Amerikaanse USAID laat zien dat door het tijdelijk stopzetten van de tbc-programma's tijdens de coronacrisis en de wegvallende financiering in ontwikkelingslanden de komende jaren zo'n 300.000 extra doden per jaar zullen vallen door tbc. Een andere infectieziekte die dankzij de lockdowns zal exploderen is aids: de VN-organisatie UNAID verwacht alleen al in 2020 een half miljoen extra doden omdat virusremmende medicatie door de lockdowns niet verspreid kon worden.

Een ander millenniumdoel is vermindering van de honger in de wereld. De wereldvoedselorganisatie FAO schat dat eind 2020 een totaal van 265 miljoen mensen door honger met de dood bedreigd worden. Dit is een verdubbeling van de 135 miljoen van eind 2019.

Ira Helsloot, 1 november 2020.